

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Kleuterschool te MERKSEM

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	48322
Instelling	Vrije Kleuterschool
Directeur	Cristel KEUSTERMANS
Adres	Stella Marisstraat 3 - 2170 MERKSEM
Telefoon	03-645.31.30
Fax	03-645.83.11
E-mail	groenendaal.ks@scarlet.be
Website	www.groenendaal.be
Bestuur van de instelling	VZW KOR Merksem
Adres	Noorderlaan 108 - 2030 ANTWERPEN 3
Scholengemeenschap	JOVIGROJO
Adres	Stella Marisstraat 3 - 2170 MERKSEM
CLB	Vrij CLB De Wissel
Adres	Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE
Dagen van het doorlichtingsbezoek	22-04-2014; 23-04-2014; 24-04-2014; 25-04-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	25-04-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	16-05-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Patrick DURIEUX
Teamleden	Barbara LECOQ

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
3.1.1.3 Vaststellingen kleuteronderwijs: wereldoriëntatie en Nederlands	9
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	16
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	17
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	18
4.2 Leerbegeleiding	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	22
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?.....	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	25
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	25
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	26
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	26

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Tijdens een gedifferentieerde doorlichting gaat de inspectie na in welke mate de school voldoet aan haar maatschappelijke opdracht. Zo stonden in deze school Nederlands en wereldoriëntatie in de focus. Verder waren deskundigheidsbevordering, leerbegeleiding, een selectie van de regelgeving, bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, én het algemeen beleid eveneens voorwerp van onderzoek.

In haar oordeel houdt de inspectie rekening met specifieke **kenmerken** van de **school**, de **omgeving**, het **personeel** en de **leerlingen**. Deze kleuterschool ligt aan de rand van de stad in een vrij kansarme buurt. In de onmiddellijke **omgeving** liggen een basisschool en een secundaire school van hetzelfde bestuur. Wat het **personeel** betreft, beschikt de school over een stabiele onderwijsstaf met een evenwichtige mix aan dienstanciënniteit. De meeste leraren hebben een ruime ervaring in hun actuele opdracht. Enkelen hebben een beperkte onderwijspraktijk of kregen een andere taak toegewezen. De directeur heeft heel wat ondervinding in haar leidinggevende functie. De **leerlingen** komen overwegend uit anderstalige gezinnen en vertegenwoordigen 15 nationaliteiten. Slechts een beperkt aantal leerlingen heeft het Nederlands als thuistaal.

De school beschikt over een degelijke en aantrekkelijke **materiële infrastructuur**. Ze spoort systematisch de risico's en problemen ten aanzien van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne op en probeert de tekorten zoveel mogelijk en binnen een redelijke termijn weg te werken. Dat resulteert in een **gunstig advies** voor de **erkenningvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne**.

De school spant zich in om haar **maatschappelijke opdracht** te verwezenlijken. Ze heeft een beeld over de ontwikkeling en de schoolloopbaan van haar leerlingen. De overgrote meerderheid stroomt met succes door naar het volgende onderwijsniveau en behaalt daar bevredigende resultaten.

Tevredenheidsonderzoeken signaleren een grote tevredenheid bij ouders en leraren. Knelpunten leiden doorgaans tot bijsturing van het schoolgebeuren.

Conform de schoolvisie zorgen de leraren voor een **veilig klasklimaat**. De frequente keuzeactiviteiten geven aanleiding tot **kinderinitiatief**, dat de **motivatie** verhoogt en dat bijdraagt tot een **positief zelfbeeld**. De school zet sterk in op de ontwikkeling van de **zelfsturing** van de leerlingen. Het spel en het werk in kleine groepen stimuleren de **samenwerking** en de **communicatie** onder de leerlingen. Het gevarieerde aanbod in meerdere speelwerkhoeven biedt de gelegenheid om **creatief** en **probleemoplossend** bezig te zijn. De thema's sluiten doorgaans nauw aan bij de leef- en ervaringswereld van de leerlingen en de uitwerking ervan getuigt van een veelzijdige benadering. Een meer doelgerichte planning, het formuleren van een beperkt aantal concrete activiteitsdoelen en het bewaken van de leerplandoelen zijn werkpunten.

De school streeft in onvoldoende mate de **ontwikkelingsdoelen van Nederlands** na. Het taalaanbod is onvolledig en is te weinig intentioneel gericht op taalbeheersing. Bovendien is de gradatie in het talige aanbod te weinig verzekerd. Verder is de begeleiding van anderstalige en taalzwakkere leerlingen beperkt en getuigt ze van een weinig planmatige aanpak. Bovendien wordt de taalontwikkeling van de leerlingen onvoldoende systematisch opgevolgd. Ten slotte kan het taalgebruik van sommige leraren worden verbeterd en de inrichting van sommige klassen worden geoptimaliseerd.

De school streeft in voldoende mate de **ontwikkelingsdoelen van wereldoriëntatie** na. De diverse domeinen komen voldoende en geïntegreerd aan bod tijdens de uitwerking van de thema's en bij de dagelijks weerkerende en routineactiviteiten. De leerlingen krijgen ruime kansen om de hen omringende wereld te verkennen en te begrijpen. Ze hebben voldoende mogelijkheden om wereldoriënterende competenties te ontwikkelen. De werkelijkheidsgerichte benadering van de thema's kan soms worden verhoogd en de technische geletterdheid kan meer intentioneel worden beoogd. Ten slotte kan meer gradatie aangebracht worden in de inhoudelijke invulling van de thema's over de groepen heen, evenals in sommige kalenders en andere registratiemiddelen.

De **leerbegeleiding** verloopt momenteel nog maar in enige mate **doelgericht**. Wat de **ondersteuning** betreft, nemen de groepsleraren zowel de (preventieve) basiszorg als de verhoogde én in grote mate de uitbreiding van zorg op zich. De zorgcoördinator coördineert de werking op school-, leraar- en ouder niveau en biedt aanvullende ondersteuning aan leerlingen. De zorgleraren daarentegen werken vooral op school- en leraarniveau en worden te weinig ingezet op leerlingniveau, wat de leerbegeleiding hypothekeert. De school streeft een zorgbrede aanpak na door de veelvuldige differentiatieactiviteiten in de speelwerkhoeven. Leraren differentiëren vooral naar interesse en naar tempo. Niveaudifferentiatie komt minder aan bod. Het detecteren, signaleren en bespreken van problemen verlopen volgens een goed uitgetekende procedure. Op basis van observatie- en testresultaten, van intern en van multidisciplinair overleg plant de school gerichte remediëring. De groepsleraren doen inspanningen om leerlingen met ontwikkelingsachterstand extra stimulansen te geven. Tot nu toe zijn deze remediërende momenten beperkt en komen preventieve activiteiten zelden voor. Zelfs het interactief vertellen door de zorgleraren wordt niet gezien als pré-teaching, maar beoogt vooral groepsverkleining. De remediërende interventies zijn te weinig intentioneel en zijn vooral gericht op splintervaardigheden en te weinig op basale aspecten. Verder ontbreekt een zekere systematiek in de zorgverbredende begeleiding. Het zorgteam evalueert geregeld het zorgbeleid. De **doeltreffendheid** van de leerbegeleiding op leerlingniveau wordt nog te weinig intentioneel nagegaan. Leraren zijn bereid om zich op het vlak van leerbegeleiding verder te **ontwikkelen**. De school beschikt over voldoende achtergrondinformatie en ontwikkelingsmateriaal in verband met ontwikkelings- en leerproblemen. Die worden echter te weinig gebruikt om doelgericht kinderen extra te ondersteunen.

De school heeft nog geen expliciete visie op **deskundigheidsbevordering** ontwikkeld. Ze heeft de cultuur om jaarlijks onderwijskundige prioriteiten uit te werken. Het aantal prioriteiten is te uitgebreid en te verscheiden, wat de implementatie ervan bemoeilijkt. Bovendien worden de prioriteiten te weinig **doelgericht** uitgewerkt.

De **ondersteuning** bestaat uit diverse interne en externe mogelijkheden tot professionele ontwikkeling, waaraan leraren zowel in teamverband als individueel participeren. Leraren volgen een veelheid van uitlopende individuele bijscholing. Deze individuele sessies komen de deskundigheid van de betrokken leraren ten goede, maar de multiplicatie ervan is beperkt zodat ze weinig meerwaarde bieden voor het hele team. Bovendien stroomt de expertise van individuele leraren te weinig door naar het hele team met een variatie in onderwijskundige aanpak tot gevolg. De school heeft de gewoonte om de **doeltreffendheid** van de diverse professionaliseringsinitiatieven na te gaan, maar evalueert het hele nascholingsplan nog niet met het hele team. De meeste leraren zijn vernieuwings- en veranderingsbereid en willen zich op diverse vlakken **ontwikkelen**.

Het **leiderschap** wordt waargenomen door een ervaren directeur, die haar opdracht gedreven uitvoert. In samenspraak met de andere teamleden en de werkgroepen zet ze de bakens uit. Conform het pedagogische project wil de leiding 'samen school maken' met alle actoren. Zij voert een humanitair management, dat gericht is op het welbevinden van alle actoren, op het bevorderen van goede interpersoonlijke relaties en op een collegiaal team. De leiding ziet zichzelf als 'coach' en 'architect' en wil voor iedereen zoveel mogelijk bereikbaar zijn. Leraren erkennen haar engagement en waarderen haar mensontmoetende contacten. Ze signaleren echter wel de hoge werkdruk omdat de school met veel en verscheiden onderwerpen bezig is.

De leiding volgt het onderwijskundige handelen van de leraren op door korte klascontacten, het geregeld opvolgen van planningsdocumenten en door functioneringsgesprekken. Beginnende leraren worden intensiever begeleid door middel van ondersteunende en evaluatieve klasbezoeken met verslag. De directeur komt er niet aan toe om de onderwijskundige prioriteiten systematisch op te volgen op de klasvloer, wat een variatie in het pedagogisch-didactische handelen in de hand werkt.

De school heeft de laatste jaren hard gewerkt aan het ontwikkelen van een schoolspecifieke **visie** en heeft daaromtrent een traject afgelegd. De concrete vertaling van de schoolvisie naar de praktijk is nog niet vanzelfsprekend. Op dat vlak liggen nog werkpunten.

De leiding beschikt over de nodige agogische vaardigheden om een participatief beleid te voeren met meestal een democratische **besluitvorming**.

De school zet in op interne **kwaliteitszorg**. Het wordt een gewoonte dat de strategie van de kwaliteitscirkel wordt gebruikt om de onderwijskwaliteit op schoolniveau te bewaken en te optimaliseren.

De doorlichting leert dat deze kleuterschool bijzondere aandacht besteedt aan de **sociaal-emotionele**, de **morele**, de **sanitaire** en **hygiënische**, én aan de **motorische ontwikkeling** van de leerlingen. In het kader van de kleuterparticipatie doet ze inspanningen om de leerlingen dagelijks op tijd naar school te krijgen. Ze inventariseert eveneens de medische problemen van de leerlingen. Ze beschikt over een team, dat getuigt van inzet en engagement. Ze streeft in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen van wereldoriëntatie na. Ten aanzien van Nederlands voldoet ze te weinig aan haar maatschappelijke opdracht. Dat alles resulteert in een **beperkt gunstig advies voor verdere erkenning**.

De inspectie heeft vertrouwen in de verdere ontwikkeling van de school en in de inzet van alle participanten. De school krijgt de mogelijkheden om verder te evolueren naar een professionele gemeenschap die, geïnspireerd door het verhaal van de ark van Noach, hoop en verbondenheid uitstraalt naar alle actoren, maar vooral naar de leerlingen in hun groei naar volwassenheid.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet niet

De school streeft in onvoldoende mate de ontwikkelingsdoelen van Nederlands na. Het taalaanbod is onvolledig en is te weinig intentioneel gericht op taalbeheersing. Bovendien is de gradatie in het talige aanbod te weinig verzekerd. Verder is de begeleiding van anderstalige en taalzwakkere leerlingen beperkt en getuigt ze van een weinig planmatige aanpak. Ten slotte wordt de taalontwikkeling van de leerlingen onvoldoende systematisch opgevolgd.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De school streeft in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen van wereldoriëntatie na. De diverse domeinen komen voldoende en geïntegreerd aan bod tijdens de uitwerking van de thema's en bij de dagelijks weerkerende en routineactiviteiten. De leerlingen krijgen ruime kansen om de hen omringende wereld te verkennen en te begrijpen. Ze hebben voldoende mogelijkheden om wereldoriënterende competenties te ontwikkelen.

3.1.1.3 Vaststellingen kleuteronderwijs: wereldoriëntatie en Nederlands

Curriculum	Het pedagogisch-didactische handelen van leraren wordt gestuurd vanuit een
Onderwijsaanbod	koepelgebonden document, dat de kinderlijke ontwikkeling beoogt. Daarnaast
<i>Referentiekader</i>	zijn allerlei informatie- en documentatiebronnen, de eigen onderwijservaring en
<i>Planning</i>	afspraken uit het paralleloverleg richtinggevend voor de klaspraktijk.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	De leraren hebben weinig zicht op de leerplannen. Hoewel de vorige doorlichting
<i>Samenhang</i>	in oktober 2000 melding maakte dat de school te weinig aandacht besteedde aan
<i>Brede harmonische vorming</i>	de implementatie ervan, worden de meeste nog onvoldoende in praktijk
<i>Actief leren</i>	gebracht. Dat is ook het geval voor het leerplan Nederlands.
	De meeste leraren hebben te weinig aandacht voor taalbeheersing via
	structurele, intentionele en expliciete woordverwerving bij deze overwegend
	anderstalige leerlingen. Taalbeheersing is nochtans het fundament waarop
	taalvaardigheid wordt gebouwd en vormt de basis om de leerplandoelen na te
	streven.
	Wat wereldoriëntatie betreft, werken de leraren impliciet volgens het leerplan.
	De kinderen krijgen voldoende kansen om vanuit een explorerende en
	onderzoekende houding competentier te worden in de wereld van de natuur,
	techniek, mens, maatschappij, tijd en ruimte.

Leraren werken in zekere mate planmatig. Sommigen beschikken over een jaarplanning, terwijl de meesten een groeiend jaaroverzicht met de uitgewerkte klasonderwerpen bijhouden. Doorgaans worden in de parallelgroepen dezelfde thema's geprogrammeerd. Deze onderwerpen volgen over het algemeen de jaarkring of gaan in op de interesse van de leerlingen. Daardoor sluiten ze goed aan bij hun leef- en belevingswereld. Naast de kalendergebonden thema's zijn er soms ook originele onderwerpen, zoals 'ballen' en 'dozen', die aanleiding geven

tot een veelzijdige uitwerking. De thema's nemen doorgaans twee weken in beslag. Het is geen cultuur om bij de jongere leerlingen met deelthema's te werken om op die manier de kinderlijke belangstelling gaande te houden. Ten aanzien van de inhoudelijke invulling van de onderwerpen zijn er afspraken binnen de parallelgroepen, maar er zijn er weinig over de groepen heen, waardoor continuïteit en gradatie in het gedrag komen.

De themavoorbereiding komt tot stand in een gezamenlijk overleg met de parallelleraren. Die bestaat hoofdzakelijk uit een inventaris van activiteiten, geordend volgens de vier ervaringssituaties, met name ontmoeten, explorerend beleven, ontwikkelingsondersteunend leren en zelfstandig spelen. Verder zijn ook de hoekverrijking en het extra aanbod opgenomen. Enkele leraren gaan uit van een brainstorming en bieden daardoor de leerlingen kansen om een inbreng te hebben bij de thema-uitwerking.

De meeste leraren beschikken over een weekschema waarin de opvoedende activiteiten per dag zijn geordend.

Leraren werken slechts in enige mate doelgericht. Ze expliceren geen dominante themadoelen. Bij de geselecteerde opvoedende activiteiten beogen ze ontwikkelingsaspecten als doelen. De registratie daarvan varieert per ervaringssituatie: een nummer, een algemene verwoording en een meer specifieke aanduiding naar de doelgroep. Behalve enkelen, hebben leraren niet de gewoonte om concreet-operationele activiteitsdoelen te formuleren, wat de evaluatie van de opvoedende activiteit bemoeilijkt. Bovendien zijn de beoogde verwachtingen soms weinig relevant. Het is geen traditie dat leraren gedifferentieerde doelen noteren bij begeleide groepsactiviteiten, ook niet in de gemengde leeftijdsgroepen.

Bij de dagelijkse en routineactiviteiten en bij het spel in de speelwerkhoeven verwijzen leraren naar 'rubrieken' of 'fiches' met een inventaris van ontwikkelingsaspecten. Recentelijk zijn voor enkele 'fiches' ook leerplandoelen geselecteerd. Een concreet beoogd aandachtspunt blijft echter uit. In de dagplanning vermelden de 'vlinderjuffen' gewoonlijk geen concrete doelen voor het interactief vertellen. De zorgverbredende interventies door de zorgcoördinator beogen gewoonlijk algemene verwachtingen.

Het talige aanbod bestrijkt de meeste domeinen van Nederlands. Luisteren, spreken, lezen en schrijven krijgen voldoende kansen. Het taalaanbod bevordert zowel het receptieve als het productieve taalgebruik. Tijdens de geobserveerde talige momenten kwam de drie-eenheid 'doen-denken-praten' voldoende tot zijn recht. Gesprekken, versjes zeggen en vertellen komen frequent voor.

Taalbeschouwende momenten, waarbij leerlingen mogen reflecteren op eigen taalgebruik en dat van anderen, worden echter te weinig intentioneel georganiseerd. Doelgerichte articulatiespellen, dramatiseren en poppenkastspel door de leraar én de leerlingen komen eveneens in de verdrinking. Hoewel sommige groepen aandacht hebben voor het spelen met taal, worden deze activiteiten doorgaans te weinig doelgericht geprogrammeerd. Dat heeft tot gevolg dat niet alle leerplandoelen worden nagestreefd en dat het talige aanbod te weinig evenwichtig en onvolledig is.

Ondanks een betekenisvol aantal anderstalige en taalzakkere leerlingen is het nog geen gewoonte om aan expliciete woordenschatverwerving te doen. De school is er nog niet aan toe om een beperkte streefwoordenschat per thema te beogen en die intentioneel vast te zetten via gevarieerde activiteiten.

Leerlingen krijgen voldoende kansen om het luisteren te bevorderen.

Verschillende luistervormen komen aan bod, zij het meestal impliciet. Zo beogen gevarieerde luister- en raadspellen het klankonderscheidende en het

exploratieve luisteren en wordt het imperatieve luisteren gestimuleerd bij het geven van opdrachten. De dagelijkse gesprekken bieden mogelijkheden om het sociale luisteren te bevorderen, terwijl vertellen, voorlezen en het werken met de kamishibai vooral focussen op het informatieve luisteren.

Vanuit de ondersteuning van de tweedelijnskleuterparticipatie zet de school sterk in op het interactief vertellen. Uit de geobserveerde momenten blijkt echter dat sommige leraren weinig onderscheid maken tussen vertellen, vertellend voorlezen en voorlezen. Op basis van de overweging dat anderstalige leerlingen vaak over een beperkte woordenschat en taalbegrip beschikken, geven leraren vaak informatie visueel door in de vorm van een 'mimespel' of van 'tiktak'.

Leraren creëren voldoende mogelijkheden om leerlingen aan het spreken te krijgen. Het praten bij prenten, het prentlezen, het verzinnen van een verhaal, het interactief vertellen, het reflecteren op het einde van een opvoedende activiteit of van de dag, zijn een greep uit de spreekactiviteiten die leraren opzetten. Het ontvangstgesprek doet dienst als brug tussen de thuis- en de schoolsituatie. Bij de jongste kinderen is het de gewoonte om een 'vrij onthaal' te organiseren, gevolgd door een klassikaal moment. Tijdens bijgewoonde spreekactiviteiten stimuleerden leraren de leerlingen om naar elkaar te luisteren. De meesten gaven de leerlingen uitdrukkelijk feedback en bevestigden (taalzwakkere) leerlingen. Het creëren van 'taalruimte' was soms beperkt door de gesloten vraagstelling of door het eenzijdige vraag- en antwoordspel. Bovendien boden leraren weinig kansen om het mutuele spreken te bevorderen. De ontluikende geletterdheid wordt gestimuleerd tijdens onder meer het vertellen en bij het werken met stappenplannen en registratiemiddelen, zoals het presentiebord. Het gebruik van kalenders biedt ook mogelijkheden om het symboolbewustzijn te bevorderen. De voorstelling ervan getuigt niet altijd van een geleidelijke abstrahering over de groepen heen. Het stimuleren van het fonologische bewustzijn gebeurt op een speelse manier en is geïntegreerd in betekenisvolle activiteiten. Deze talige spellen worden echter te weinig doelgericht geprogrammeerd en gradueel uitgewerkt.

Leerlingen hebben voldoende gelegenheid om kennis te maken met de geschreven taal en de relatie tussen gesproken en geschreven taal te ontdekken door onder meer gevisualiseerde klasafspraken. Die bieden mogelijkheden om visuele boodschappen te interpreteren en er gepast op te reageren. Kleuters worden geconfronteerd met representaties van de werkelijkheid in de vorm van foto's, tekeningen en pictografische voorstellingen. Gevisualiseerde afspraken in de speelwerkhoeven zijn eerder beperkt. Leerlingen mogen hun ervaringen frequent mondeling en grafisch weergeven. Tijdens de geobserveerde momenten registreerden meerdere leraren de boodschap van de leerling op het kinderwerk met de bedoeling de functie van de geschreven taal te stimuleren. Sommige leraren interpreteren 'schrijven' eenzijdig als handschriftontwikkeling. Zo werden tijdens een observatiemoment voorbereidende schrijfoefeningen gepresenteerd. De school besteedt veel aandacht aan de ontwikkeling van de schrijfmotoriek. De handschriftontwikkeling wordt bevorderd door middel van een specifieke methodiek.

Wereldoriëntatie staat centraal in de uitwerking van de thema's bij de ervarings situatie 'explorerend beleven'. Wat betreft de werkelijkheidsgerichte benadering, organiseren de meeste leraren vaak een belevende waarneming. Kinderen krijgen dan de mogelijkheid om gevarieerde impressies op te doen, die de noodzakelijke voedingsbodem vormen voor een veelzijdige verwerking. Afhankelijk van het klasthema bezoeken kinderen onder meer het park, het bos,

de bakker of de fruitwinkel. Het aantal uitstappen is echter beperkt. Ten aanzien van extramurale activiteiten zijn er weinig schoolafspraken die een continue en graduele benadering beogen. Zelden wordt een 'externe deskundige' uitgenodigd, zoals een dokter of een kunstenaar.

De verschillende domeinen komen vrij evenwichtig aan bod. De domeinen 'mens', 'maatschappij' en 'natuur' krijgen doorgaans de meeste aandacht bij de uitwerking van de thema's.

In de meeste klasonderwerpen staat het domein 'mens' centraal. Conform de schoolvisie hechten leraren veel belang aan een veilig klasklimaat en spannen ze zich in om het welbevinden van de kinderen te bevorderen. Zo worden thema's zoals 'de vrienden van de klas' en 'gevoelens' uitgewerkt. Door middel van een specifieke methodiek organiseert de school activiteiten, die vooral focussen op diversiteit en het omgaan met elkaar. Daarnaast hecht de school ook veel belang aan de sanitaire en hygiënische opvoeding. Illustratief zijn de functionele sanitaire voorzieningen, de verschillende stappenplannen om hygiënische gewoonten te stimuleren en het drink- en plasbeleid.

Het domein 'maatschappij' komt in veel thema's aan bod. Beroepen worden besproken naar aanleiding van thema's zoals 'vaderdag' en 'de bakker'. Verder wordt de winkelhoek over het algemeen verrijkt volgens het klasonderwerp. Bovendien stimuleren klasafspraken en de uitgewerkte activiteiten in verband met morele ontwikkeling een positief spel- en werkgedrag.

Leraren bieden kansen om de technische geletterdheid van de kinderen te ontwikkelen. Dat domein staat centraal in een thema 'bouwen'. Sommige leraren besteden minder expliciete aandacht aan techniek. Tijdens het gedifferentieerde werken krijgen kinderen wel de mogelijkheid om in de bouw-, de constructie- en/of de timmerhoek te spelen. De nieuwe leerplandoelen, waarbij het probleemoplossend denken expliciet wordt beoogd, worden nog weinig intentioneel nagestreefd. In sommige groepen krijgen kinderen intentionele exploratie- en experimenteerkanalen onder meer bij de ontdek- en zandtafel en bij het werken met de ontdekdozen. Geregeld zetten leraren bak- of kookactiviteiten op, waarbij ook doelen van techniek worden nagestreefd.

Meerdere thema's focussen op het domein 'natuur'. Zowel de levende als de niet-levende natuur komen daarbij aan bod. De kinderen mogen op actieve wijze de hen omringende natuur onderzoeken bij de uitwerking van een thema zoals 'herfst'. Daarbij worden de verschillende zintuigen aangesproken. Enkele groepen beschikken over een levend hoekje en leraren zetten in het kader van het thema 'lente' zaai- en/of plantactiviteiten op. Zo zijn er momenteel bloembollen geplant en tuinkers gezaaid.

De dagelijkse weerwaarnemingen krijgen ook een plaats in de klaswerking. De weerkalender is echter niet altijd afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de groep. De school zet ook in op gezonde voedingsgewoonten bij de wekelijkse fruitdag en bij de uitwerking van thema's zoals 'groenten en fruit' en 'gezonde voeding'.

Personen tekenen en schilderen, bewegings- en oriëntatiespellen dragen bij tot het domein 'ruimte'. Doorgaans zijn in sommige speelwerkhoeven structuren aangebracht, die het opruimen en de zelfstandigheid bij de kleuters stimuleren. De school heeft ook aandacht voor verkeer en mobiliteit. Zo kregen alle kinderen in het begin van dit schooljaar de gelegenheid om zich een fluohesje aan te schaffen en werken leraren naar het einde van het schooljaar een verkeersthema uit.

Het domein 'tijd' krijgt zijn plaats door het dagelijkse gebruik van kalenders, bij het chronologische ordenen en het navertellen én bij het voor- en achteruitblikken. De instrumenten die de objectieve tijdsbeleving stimuleren, komen minder aan bod. De dag- en weekkalender zijn in bepaalde groepen niet aangepast aan het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

De talige en wereldoriënterende inhouden komen geïntegreerd in het klasthema aan bod. Ook de additionele ondersteuning in het kader van het geïntegreerd onderwijs (GON) en het interactief vertellen kaderen doorgaans in het lopende klasthema. Bij de additionele wiskundige hulp is dat minder het geval. De leraren doen inspanningen om de speelwerkhoeven te verrijken vanuit het klasonderwerp. Vaak brengen de leerlingen daartoe themagebonden materiaal mee. Tijdens de bijgewoonde momenten bevond zich in de meeste groepen een goed uitgebouwde themahoek.

Meerdere leraren bewaken de beoogde ontwikkelingsaspecten per thema en over de thema's heen en hebben daardoor een zicht op hun onderwijsaanbod. Sommigen gaan effectief na in welke mate hun aanbod voldoende breed is.

Wat de verticale samenhang betreft, zijn er te weinig afspraken over de inhoudelijke invulling van de thema's over de leeftijdsgroepen heen. De leraren hebben niet de gewoonte om de ontwikkelingsaspecten of de leerplandoelen te bewaken over de leeftijdsgroepen heen. Daardoor zijn de continuïteit en gradatie in het talige en wereldoriënterende aanbod over de leeftijdsgroepen heen niet gewaarborgd. Bovendien zijn er enkele breuklijnen in kalenders en andere registratiemiddelen.

Om de drempel naar het lager onderwijs te verlagen, zijn er, naar verluidt, een beperkt aantal integratiemomenten.

De thema-uitwerking beoogt doorgaans een brede en harmonische ontwikkeling. In de kortetermijnplanning richten de geselecteerde doelen van één opvoedende activiteit zich vaak op meerdere ontwikkelingsdomeinen. Ook de 'fiches' focussen doorgaans op meerdere ontwikkelingsdomeinen en -aspecten. De geobserveerde gedifferentieerde activiteiten getuigden eveneens van een brede uitwerking van de thema's. Het aanbod bestond uit een variatie aan opvoedende activiteiten, waarbij zowel de motorische, de cognitieve en in mindere mate de dynamisch-affectieve component expliciet werden aangesproken.

De frequente keuzeactiviteiten geven aanleiding tot kinderinitiatief, dat de motivatie verhoogt en dat bijdraagt tot een positief zelfbeeld. De school zet sterk in op de zelfsturing van de leerlingen. Het spel en het werk in kleine groepen stimuleren de samenwerking en de communicatie onder de kinderen. Soms is de groepsgrootte niet afgestemd op de sociale mogelijkheden van de leerlingen. Het gevarieerde aanbod in meerdere speelwerkhoeven biedt de gelegenheid om creatief en probleemoplossend bezig te zijn.

Tijdens geobserveerde momenten waren de meeste kinderen actief en betrokken in betekenisvolle activiteiten. Ze kregen veelvuldig kansen om te exploreren, te experimenteren en om handelend met het (ontwikkelings)materiaal om te gaan.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De school opteerde dit schooljaar voor kleinere groepen. Ze organiseert 13 klasgroepen met 11 zuivere en 2 gemengde leeftijdsgroepen. De 71 SES-lestijden (sociaal-economisch statuut), die meerdere leraren invullen, worden vooral op schoolniveau gepresteerd. De SES-lestijden worden slechts in zeer beperkte mate aangewend om additionele ondersteuning te bieden aan het groot aantal

‘doelgroepleerlingen’. De aanwending is geen voorbeeld van een efficiënte en effectieve schoolorganisatie en van een doelgerichte besteding van overheidsmiddelen.

De meeste leraren wendden de onderwijstijd efficiënt aan. In enkele groepen wordt die echter onvoldoende doelmatig gebruikt. Deze leraren breken de geprogrammeerde opvoedende activiteiten te vroeg af en het toiletbezoek en eet- en drinkmoment als routineactiviteiten nemen in deze groepen te veel tijd in beslag. Bovendien slapen de jongste kinderen door tijdens de namiddagtijd en missen ze het educatieve spelaanbod.

De school doet wel inspanningen om de ouders te motiveren om de leerlingen tijdig naar school te brengen.

Conform de schoolvisie hebben leraren oog voor een veilig klasklimaat. De meesten geven blijk van een ontwikkelingsstimulerende begeleidingsstijl met bijzondere aandacht voor positieve bevestiging.

Leraren bouwen een cyclisch dagverloop uit, met een afwisseling van klassikale en gedifferentieerde activiteiten. Enkele leraren hebben vooral bij klassikale activiteiten een sturende aanpak, die weinig kansen biedt tot ondernemend leren en weinig ruimte laat voor kinderlijke inbreng. De productgerichte aanpak komt ook tot uiting in het beeldend werk, waarbij het model primeert.

Leraren spannen zich in om met de kinderen Standaardnederlands te spreken. Ze proberen voor hen een taalvoorbeeld te zijn. Enkele stimuleren hen om hun ideeën duidelijker te verwoorden en bieden voldoende ruimte tot taalproductie. Sommige leraren prononceren dialectisch, stellen gesloten vragen, benoemen de leerlingen met een troetelnaam en/of remmen het gebruik van het persoonlijke voornaamwoord af door de zelfaanspreking.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De school beschikt over ruime lokalen voor het aantal leerlingen met meestal vrij eigentijds meubilair. Sommige lokalen worden verruimd met een ‘verdieping’, de gang of de speelzaal. Eén lokaal in het woonhuis is beperkt naar ruimte en overzicht. De school heeft ook slaapaccommodatie voor de jongste kinderen en een aantrekkelijke speelplaats en -tuin. Verder heeft ze een uitgebreide orthotheek samengesteld, met een veelheid aan documentatiebronnen en ontwikkelingsmateriaal, geordend volgens ontwikkelingsdomein.

De meeste groepen hebben duidelijk afgebakende speelwerkhoeven, waarin leerlingen zich kunnen terugtrekken om geconcentreerd bezig te zijn. Meerdere lokalen zijn voorbeeldig ingericht. Andere hebben minder de aanblik van een ‘hoekenklas’.

De meeste dynamisch-affectieve hoeven zijn goed uitgerust en komen vrij uitdagend over. Er is over het algemeen een functionele boekenhoek en in meerdere groepen staat de zandtafel speelklaar, al dan niet met nat zand. In sommige groepen is er een permanente verkleedhoek, waarin de attributen soms weinig hygiënisch en overzichtelijk zijn opgeborgen. In deze hoek bevindt zich doorgaans een spiegel-ten-voeten-uit. Verder is er een computerhoek, maar zelden een aparte luisterhoek. In sommige groepen ontbreekt een permanente winkelhoek. In de lerarenkamer bevindt zich een digitaal bord, dat leraren gebruiken voor educatieve doeleinden.

Het is nog geen gewoonte dat de speelwerkhoeven talig worden verrijkt of dat leraren gebruik maken van een taal- of een verteltafel om de beoogde woordenschat doelgericht vast te zetten.

De school beschikt over voldoende ontwikkelingsmateriaal om de taalontwikkeling en wereldoriënterende competenties te stimuleren. Om de taalvaardigheid van de kinderen en de ouderparticipatie op te drijven, zijn er 'verteltassen' ter beschikking. Het boekenaanbod houdt gewoonlijk verband met het lopende klasthema en is meestal uitnodigend opgesteld. In de meeste groepen is er een gevarieerd aanbod, dat zich echter beperkt tot 'kijken'. Voel-, trek- en/of doeboeken komen minder voor. In samenwerking met de ouders is ook een 'boekenclub' opgezet.

De kalenders en andere registratieborden zijn niet altijd afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Zo is de voorstelling van de dagfries boven de mogelijkheden van de jongste kinderen. De weerkalender bevat bij de oudste groepen slechts een beperkt aantal aspecten. Verder is er weinig differentiatie in de voorstelling van de tijdsstructuren binnen de gemengde leeftijdsgroepen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Leraren volgen de kinderlijke ontwikkeling op door middel van observaties en van selectief afgenomen genormeerde tests bij de vier- en vijfjarigen. Ze observeren allerlei gegevens en registreren die op een persoonlijke manier. De observaties zijn echter te weinig systematisch en beogen competenties. Ze sporen te weinig met de beoogde doelen die op ontwikkelingsaspecten focussen. Er is dus een discrepantie tussen de evaluatiegegevens en de beoogde doelen.

Uit de geobserveerde momenten blijkt dat meerdere leraren de opvoedende activiteiten evalueren met de leerlingen. Sommigen beoordelen het kinderwerk echter vrij productgericht, wat niet in overeenstemming is met de ontwikkelingsgerichte benadering van het gevolgde referentiekader.

Het is in deze school geen cultuur dat leraren expliciet reflecteren over de uitwerking van de thema's met de bedoeling hun pedagogisch-didactische aanpak te optimaliseren.

Het kindvolginstrument beoogt de brede ontwikkeling van de leerlingen na te gaan en is congruent met de ontwikkelingsaspecten die leraren als doel nastreven. Leraren vullen het instrument echter vooral in vanuit eigen perceptie en te weinig vanuit objectieve (leeftijdsggebonden) criteria. Daarenboven geven ze een globale beoordeling aan een ontwikkelingsdomein, zonder vaak de ontwikkelingsaspecten intentioneel te hebben beoordeeld. Dat houdt in dat de talige en wereldoriënterende aspecten weinig genuanceerd in beeld worden gebracht en dat de ontwikkeling te weinig systematisch wordt opgevolgd.

De observaties en de genormeerde tests geven aanleiding tot enige zorgverbredende talige interventies door de titularis. Dat is voor wereldoriënterende inhouden zelden het geval.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Leraren hebben bij de overgang van de leerlingen een globaal beeld over de talige en de wereldoriënterende ontwikkeling van de kinderen vanuit het kindvolginstrument, 'het rapport' en eventueel het overgangsgesprek.

Op basis van observaties en testresultaten bepaalt de school welke leerlingen aanvullende ondersteuning krijgen. De titularissen en de zorgcoördinator nemen deze remediërende momenten op zich. De 'vlinderjuffen' zijn bij deze additionele hulp te weinig betrokken. Anderstalige en taalzwakkere leerlingen worden slechts in enige mate extra begeleid. De zorgverbredende interventies missen doelgerichtheid en systematiek, waardoor de effectiviteit van deze additionele hulp in het gedrang komt.

Leraren plegen op geregelde tijdstippen overleg per leeftijdsgroep. Dat resulteert meestal in een gemeenschappelijke uitwerking van de thema's in de parallelgroepen. Het overleg mondt nog niet uit in aandacht voor expliciete woordverwerving, in een systematische opvolging van de kinderlijke ontwikkeling en in een graduele aanpak van het onderwijsaanbod over de leeftijdsgroepen heen.

De school beschikt over heel wat praktijkgerichte informatiebronnen om de talige en wereldoriënterende ontwikkeling van de leerlingen te ondersteunen. Hoewel de school in het kader van haar GOK-werking en tweedelijnskleuterparticipatie al sterk heeft ingezet op taalontwikkeling, worden de leerplandoelen nog te weinig nagestreefd en worden de anderstalige en taalzwakkere leerlingen te weinig extra begeleid.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Uit het onderzoek ter plaatse en de analyse van de beschikbare documenten blijkt dat de school risico's en problemen aangaande bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne systematisch beheerst en wegwerkt.

De organisatie en de uitvoering van het welzijnsbeleid situeren zich op het lokale niveau. De school kan een beroep doen op de interne dienst 'veiligheid en infrastructuur' van de naburige secundaire school van hetzelfde bestuur. Het globaal preventieplan en de jaaractieplannen zijn dynamisch en sturen het welzijnsbeleid aan. De bevindingen uit rondgangen, controles en keuringen zijn erin opgenomen en worden door de plaatselijke preventieadviseur opgevolgd. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere zijn gepland. De plaatselijke preventieadviseur fungeert als contactpersoon voor de interne dienst preventie en bescherming op het werk. Ze neemt in overleg met de directeur de meeste taken op zich of laat ze uitvoeren door de technische hersteldienst van de secundaire school. De samenwerking tussen beide scholen verloopt vlot. Hierdoor worden de tekorten vrij snel weggewerkt.

Uit de controles en de adviezen van externe controlediensten en van de interne preventiedienst blijkt dat er tekorten zijn op het vlak van veiligheid. Volgens de verkregen informatie van de preventieadviseur zijn de opmerkingen betreffende de brandwerende deur aan de stookplaats en de aanpassingen aan de elektriciteitskasten weggewerkt. Verder zijn verluchtingsroosters in de stookplaats en de nodige waarschuwingspictogrammen aangebracht. De school diende een AGION-dossier in om de overige opmerkingen betreffende de 'belichting' en de elektriciteit aan te pakken. De opmerkingen uit het brandpreventieverslag betreffende het plaatsen van twee brandwerende deuren en rookdetectie in de slaapzaal zijn opgenomen in het globaal preventieplan.

Tijdens het bezoek ter plaatse vielen enkele knelpunten op, die het inspectieteam onder de aandacht van het schoolbestuur wil brengen. De armaturen van de verlichting in de gymzaal zijn niet beveiligd. Verder zijn radiatoren in de gymzaal, in de gangen en in sommige klassen niet afgeschermd. Het klaslokaal in het woonhuis is vrij klein waardoor het overzicht en een vlotte doorgang niet gegarandeerd zijn. De school beschikt niet over MSDS-fiches voor producten uit de reguliere handel. Ten slotte wordt geen register bijgehouden met de interventies in het kader van de eerste hulp.

Het onderhoud van het domein en de sanitaire voorzieningen voldoen in ruime mate. De school heeft in haar dagelijkse werking veel aandacht voor het ontwikkelen van gezonde eet-, drink- en sanitaire gewoontes.

Om reden van de systematiek waarmee de school risico's en infrastructurele problemen opspoort en wegwerkt, vertrouwt de onderwijsinspectie erop dat de school de resterende tekorten aanpakt. Dat resulteert in een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	neen

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** De school heeft nog geen expliciete visie op deskundigheidsbevordering ontwikkeld. Ze kadert de professionele ontwikkeling van haar medewerkers in de bredere context van interne kwaliteitszorg, waarvan de professionele ontplooiing van de leraren een aspect is. Leraren onderschrijven dit gedachtegoed en doen inspanningen om hun expertise uit te breiden.
- De school heeft de cultuur om jaarlijks onderwijskundige prioriteiten uit te werken en beschikt over een planning op langere termijn. De vernieuwingsonderwerpen ontstaan vooral vanuit ervaren noden van het team of zijn soms een initiatief vanuit de scholengemeenschap.
- De school stelt jaarlijks een nascholingsplan samen, waarbij de samenhang tussen prioriteiten en professionaliseringsinitiatieven duidelijk is. Het aantal prioriteiten is te uitgebreid en te verscheiden, wat de implementatie ervan bemoeilijkt. Bovendien worden de prioriteiten te weinig doelgericht uitgewerkt.
- Ondersteuning** De ondersteuning bestaat uit diverse interne en externe mogelijkheden tot professionele ontwikkeling, waaraan leraren zowel in teamverband als individueel participeren. De laatste jaren waren onder meer een schooleigen visie, het leerplan godsdienst, communicatie, het leerplan wereldoriëntatie, rapportering, de zelfsturing en de boekenhoek belangrijke prioriteiten.
- De pedagogische studiedagen zijn doorgaans inzichtverruimend. Verder verrijken de personeelsvergaderingen en het frequente paralleloverleg in zekere mate de onderwijspraktijk. De teambijeenkomsten bieden kansen tot collegiaal overleg, maar worden ook gebruikt om teamgerichte bijscholing op te zetten of om onderwijskundige onderwerpen uit te diepen. Daarbij zijn de zorgcoördinator, samen met de schoolleider, sterk ondersteunend.
- Leraren participeren eveneens aan een veelheid van uiteenlopende individuele bijscholing op basis van eigen interesse of vanuit werkpunten uit de functioneringsgesprekken. Die individuele bijscholingssessies zijn soms ook ingegeven door de specifieke schoolopdracht. Dit schooljaar focussen ze op het verkennen van diverse leerplannen, op het bevorderen van een gedifferentieerde aanpak en op mentorschap. Deze individuele sessies komen de deskundigheid van de betrokken leraren ten goede, maar de multiplicatie ervan is beperkt zodat ze weinig meerwaarde bieden voor het hele team. Bovendien stroomt de expertise van individuele leraren te weinig door naar het hele team met een variatie in onderwijskundige aanpak tot gevolg.
- De beginnende leraren volgen een coachingstraject en kunnen met vragen en bij onzekerheden bij ervaren collega's terecht.
- Voor de zorgcoördinator doet bijzondere inspanningen om haar zorgverbredende deskundigheid uit te breiden. Het schoolinterne zorgoverleg, maar ook de bijeenkomsten met de collega's van de scholengemeenschap versterken de specifieke knowhow.

Doeltreffendheid	Het is geen cultuur dat leraren hun onderwijskundige handelen expliciet evalueren om de kwaliteit van hun pedagogisch-didactische handelen te verhogen. De school heeft wel de gewoonte om de doeltreffendheid van de diverse professionaliseringsinitiatieven na te gaan. Leraren evalueren doorgaans de teamgerichte en individuele bijscholings sessies op de personeelsvergadering. Een reflectiedocument 'de achteruitkijkspiegel' is daarbij een functioneel hulpmiddel. Het is geen traditie om op het einde van het schooljaar het hele nascholingsplan met het hele team te evalueren en toekomstgerichte besluiten te trekken. De verwerking van sommige vernieuwingsinhouden tot op de klasvloer is soms bescheiden. Zo missen de zorgverbredende interventies doelgerichtheid en systematiek, hoewel de school in meerdere GOK-cycli heeft gefocust op preventie en remediëring van ontwikkelingsachterstanden.
Ontwikkeling	Leraren zijn vernieuwings- en veranderingsbereid en willen zich op diverse vlakken ontwikkelen. Het effect van de bijscholingsinitiatieven ten aanzien van interactief vertellen, de uitbouw van de boekenhoek en van de ontwikkeling van de zelfsturing zijn merkbaar op de klasvloer. Leraren hebben nood aan praktijkgerichte bijscholing om aan structurele, intentionele en expliciete woordverwerving te doen en om alle leerplandoelen van Nederlands evenwichtig en gradueel na te streven. Verder zijn een systematische observatiestrategie om de ontwikkeling van de leerlingen beter op te volgen en inzichten om de zorgverbredende werking te verbeteren voor de hand liggende bijscholingsvelden.

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid	De school heeft haar zorgvisie in de sleutelwoorden van haar pedagogische project en in haar zorgbeleid geëxpliciteerd. Daarin stelt ze de uniciteit van elk kind centraal en wil ze op zoek gaan naar de kwaliteiten van elk kind en rekening houden met ieders mogelijkheden. Ze wil een school van hoop en verbondenheid zijn. Dit gedachtegoed wordt gedragen door het hele team. In haar zorgbeleid heeft de school deze krachtlijnen uitgewerkt in een zorgcontinuüm, dat echter afwijkt van de niveaus van diaprodiagnostiek. De leerbegeleiding verloopt momenteel nog maar in enige mate doelgericht.
Ondersteuning	De school bouwde een zorgstructuur uit, waarvan het zorgteam de motor is en het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) een ondersteunende rol vervult. De groepsleraren nemen zowel de (preventieve) basiszorg als de verhoogde én in grote mate de uitbreiding van zorg op zich. De zorgcoördinator coördineert de werking op school-, leraar- en ouder niveau. Bovendien biedt ze ook aanvullende ondersteuning aan enkele vijfjarige leerlingen die uitvallen op de genormeerde rekentest en aan kinderen met een uitgesproken sociaal-emotionele problematiek. De zorgleraren werken vooral op school- en leraarniveau en worden te weinig ingezet op leerlingniveau, wat de leerbegeleiding sterk hypothekeert. Conform het pedagogische project besteedt de school veel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daartoe gebruikt ze een specifieke methodiek. Door de mensontmoetende onderwijsstijl en een pedagogische houding van respect en waardering zorgen leraren voor een gevoel van veiligheid en geborgenheid. De activiteiten in verband met de morele ontwikkeling focussen op waardebeleving en leraren doen ook inspanningen om de zelfsturing van de leerlingen te verhogen. Om de motorische ontwikkeling te bevorderen, organiseren zorgleraren aanvullende activiteiten voor de hele klasgroep.

In het kader van de kleuterparticipatie houdt de school de afwezigheden bij en doet ze inspanningen om de leerlingen dagelijks op tijd naar school te krijgen. De school inventariseert eveneens de medische problemen van de leerlingen. De school streeft een zorgbrede aanpak na door de veelvuldige differentiatieactiviteiten in de speelwerkhoecken. Leraren differentiëren vooral naar interesse en naar tempo. Niveaudifferentiatie komt minder aan bod. Hoewel in de gemengde leeftijdsgroepen geen gedifferentieerde doelen worden beoogd, is er doorgaans wel een gedifferentieerd activiteitenaanbod. Het detecteren, signaleren en bespreken van problemen verlopen volgens een goed uitgetekende procedure. Op basis van observatie- en testresultaten, van intern en van multidisciplinair overleg plant de school gerichte remediëring. De groepsleraren doen inspanningen om leerlingen met ontwikkelingsachterstand extra stimulansen te geven. Tot nu toe zijn deze remediërende momenten beperkt en komen preventieve activiteiten zelden voor. Zelfs het interactief vertellen door de zorgleraren wordt niet gezien als pré-teaching, maar beoogt vooral groepsverkleining. De remediërende interventies zijn te weinig intentioneel en zijn vooral gericht op splintervaardigheden en te weinig op basale aspecten. Verder ontbreekt een zekere systematiek in de zorgverbredende begeleiding. Hoewel het vorige doorlichtingsverslag de school adviseerde om de zorgverbredende interventies nog meer te richten op differentiatie en individualisatie in de klas, krijgen leerlingen met ontwikkelingsachterstand en de anderstalige en taalzwakkere leerlingen te weinig effectieve ondersteuning. Enkele leerlingen krijgen additionele hulp in het kader van GON. Deze ondersteuning bestrijkt zowel de teamgerichte, als de leerlinggerichte en de oudergerichte werking. De interventies sporen met de doelstellingen uit het integratieplan, die vertaald zijn in een individueel handelingsplan. Deze begeleiding geeft blijk van een doelgerichte, systematische en deskundige aanpak. Ze is voldoende geïntegreerd in de schoolwerking. Conform het pedagogische project betreft de school de ouders bij de leerbegeleiding. Ze beoogt een laagdrempelige instelling en zorgt voor een goede communicatie met de ouders. Die worden degelijk geïnformeerd. De school maakt werk van de schoolloopbaanbegeleiding van haar leerlingen. Ze besteedt veel aandacht aan de inschrijvingsgesprekken en bij de overgang naar de lagere school zet ze een beperkt aantal drempelverlagende acties op kindniveau op. Ze neemt tevens initiatieven voor de ouders in samenwerking met de lagere school. De werking van het CLB is doorgaans voldoende ondersteunend. De samenwerking met andere instanties verloopt vlot en ervaart de school meestal als een pluspunt.

Doeltreffendheid Het zorgteam evalueert geregeld het zorgbeleid. De zorgwerking komt ook geregeld aan bod op de personeelsvergaderingen. De effecten van de werking brengt de school duidelijk in beeld in de 'schoolzorgkaart' en in de klasgebonden 'zorgkaart'. De effecten op school- en leraarniveau komen in enige mate aan bod op het zorgoverleg en op de vergaderingen van het multidisciplinair team. De doeltreffendheid van de leerbegeleiding op leerlingniveau wordt nog te weinig intentioneel nagegaan.

Ontwikkeling De school is op het vlak van leerbegeleiding in beweging. Leraren zijn bereid om zich verder te ontwikkelen. Het frequente (zorg)overleg en de bijeenkomsten met het multidisciplinaire team bieden kansen om van en met elkaar te leren. Om de zorgverbredende werking verder uit te breiden en te professionaliseren, participeren zorgleraren geregeld aan specifieke bijscholing. De zorgcoördinator heeft vanuit haar opleiding en ervaring voldoende zorgverbredende deskundigheid opgebouwd. Bovendien beschikt de school over voldoende achtergrondinformatie en ontwikkelingsmateriaal in verband met ontwikkelings- en leerproblemen in de orthotheek. Die worden echter te weinig gebruikt om doelgericht kinderen extra te ondersteunen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De ervaren directeur voert haar opdracht gedreven uit. Ze is vooral verantwoordelijk voor de schoolorganisatie, het personeels- en het onderwijskundige beleid. Als coördinerende directeur ondersteunt ze de scholen van de scholengemeenschap op het vlak van administratie, regelgeving en onderwijskundige aspecten. In samenspraak met de andere teamleden en de werkgroepen zet ze de bakens uit. De zorgcoördinator behartigt de zorgwerking. Conform het pedagogische project wil de leiding ‘samen school maken’ met alle actoren. Zij voert een humanitair management, dat gericht is op het welbevinden van alle actoren, op het bevorderen van goede interpersoonlijke relaties en op een collegiaal team.
- De leiding beoogt een open school met een ordelijk schoolleven, waarin het kind centraal staat en de ouders als gelijkwaardige partners worden beschouwd. Ze ziet zichzelf als ‘coach’ en ‘architect’ en wil voor iedereen zoveel mogelijk bereikbaar zijn en hen met raad en daad bijstaan. Ze hecht veel belang aan het in praktijk brengen van de recentelijk ontwikkelde schoolvisie. Leraren erkennen haar engagement en waarderen haar mensontmoetende contacten en haar collegiale aanpak. Dat blijkt ook uit het tevredenheidsonderzoek van de leraren van enkele jaren terug. Leraren signaleren wel de hoge werkdruk omdat de school met veel en verscheiden onderwerpen bezig is.
- De leiding volgt het onderwijskundige handelen van de leraren op door korte klascontacten, het geregeld opvolgen van planningsdocumenten en door functioneringsgesprekken. Beginnende leraren worden intensiever begeleid door middel van ondersteunende en evaluatieve klasbezoeken met verslag. De directeur komt er niet aan toe om de onderwijskundige prioriteiten systematisch op te volgen op de klasvloer, wat een variatie in het pedagogisch-didactische handelen in de hand werkt.
- Visieontwikkeling** De school heeft de laatste jaren hard gewerkt aan het ontwikkelen van een schoolvisie en heeft daaromtrent een traject afgelegd. De christelijke waarden en de veranderende schoolcontext vormden daarbij het uitgangspunt. Op studiedagen en personeelsvergaderingen en onder impuls van de werkgroep kreeg het gedachtegoed vorm. De krachtlijnen werden samengevat in zes sleutelwoorden, waarvan er drie dit schooljaar in praktijk worden gebracht, met name ‘eigenheid’, ‘positief’ en ‘ontmoeten’.
- De concrete vertaling van de schoolvisie naar de praktijk is nog niet vanzelfsprekend. Op dat vlak liggen nog werkpunten, zoals onder meer de doelgerichtheid en systematiek in de remediërende interventies en de implementatie van de meeste leerplannen, in het bijzonder het leerplan Nederlands. Verder blijft het een opdracht om de autonomie van sommige leraren af te bouwen.
- Besluitvorming** De leiding beschikt over de nodige agogische vaardigheden om een participatief beleid te voeren met meestal een democratische besluitvorming. Daarbij maakt ze bewust een onderscheid tussen beslissingen die te maken hebben met zakelijke of met persoonsgebonden aangelegenheden, en communiceert dat ook naar de andere teamleden.

- Kwaliteitszorg** De school zet in op interne kwaliteitszorg. Het wordt een gewoonte dat de strategie van de kwaliteitscirkel wordt gebruikt om de onderwijskwaliteit op schoolniveau te bewaken en te optimaliseren. Zo worden de verschillende tevredenheidsonderzoeken en de genormeerde tests kwaliteitsvol verwerkt en knelpunten aangegeven met de bedoeling die weg te werken. Het 'jaarzorgboek' geeft een duidelijk beeld over effecten van de werking. Leraren bewaken in mindere mate hun onderwijskwaliteit. Het is geen traditie dat ze reflecteren over hun onderwijskundige handelen met het oog op een bijsturing ervan. Een effectieve en efficiënte ondersteuning van leerlingen met ontwikkelingsachterstand blijft veelal uit.
- GOK- en zorgbeleid** Het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid van de school is gebaseerd op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen in kaart brengt. De school heeft een visie ontwikkeld over de wijze waarop ze haar zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert acties vanuit eerder impliciete doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen. De schoolorganisatie zorgt er slechts in beperkte mate voor dat het team de vooropgestelde doelen bereikt. De acties op leerling-, leraren- en schoolniveau die de school uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er expliciete aandacht voor kleuterparticipatie en voor het afstemmen van de eigen acties op het beleid van de scholengemeenschap. Het hele team kent de effecten van de acties binnen zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid. Het heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van de meeste leraren met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De manier waarop de instelling de tekorten van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving opspoort en beheerst, is een voorbeeld van goede praktijk. Ze werkt deze tekorten weg vanuit een prioriteitenplanning.
- Het uitwerken van thema's, die veelal nauw aansluiten bij de leef- en ervaringswereld van de kinderen.
- Het veelzijdig invullen van de thema's die een brede persoonlijkheidsontwikkeling beoogt.
- Het verrijken van speelwerkhoeken die de integratie van het thema in het klasgebeuren bevordert.
- Het aanbieden van opvoedende activiteiten die diverse domeinen van wereldoriëntatie bestrijken.
- Het frequent organiseren van interactief vertellen en van mime, en het gebruik van 'verteltassen' om de taalvaardigheid te stimuleren.
- De kansen die kinderen krijgen om te exploreren en te experimenteren.
- De aandacht voor de morele, de motorische en de sanitaire en hygiënische ontwikkeling én voor het drink- en plasbeleid.
- Het cyclische dagverloop met een afwisseling van klassikale en gedifferentieerde activiteiten.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De uitgetekende procedure bij de zorgverbredende werking.
- De expliciete visie op leerbegeleiding en de concrete uitwerking van een zorgcontinuüm.
- De mensontmoetende onderwijsstijl van de meeste leraren en de aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- De zorgverbredende interventies voor kinderen met sociaal-emotionele problemen.
- De aandacht voor professionalisering, waarbij de samenhang tussen onderwijskundige prioriteiten en bijscholingsinitiatieven duidelijk is.
- De collegiale ondersteuning van beginnende leraren.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het schoolbeleid dat getuigt van engagement en van een gedreven aanpak.
- Het humanitaire management dat het welbevinden van alle participanten beoogt.
- De aandacht voor visieontwikkeling.
- De democratische leiderschapsstijl met aandacht voor een participatieve besluitvorming.
- De inspanningen om de interne kwaliteitszorg verder uit te bouwen.
- De acties om de kleuterparticipatie te bevorderen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De themapanning meer doelgericht uitwerken.
- Concrete operationele activiteitsdoelen formuleren, de dagelijks weerkerende en routineactiviteiten doelgericht plannen en uitvoeren, én de leerplandoelen meer intentioneel bewaken.
- Doelgerichte taalbeschouwende momenten, articulatiespellen, poppenkastspel door leraar en leerlingen, dramatiseren en improvisatiespel frequenter organiseren.
- De gradatie in het aanbod van Nederlands en wereldoriëntatie over de groepen heen beter verzekeren, en sommige kalenders en andere registratiemiddelen beter afstemmen op het ontwikkelingsniveau van de kinderen.
- De werkelijkheidsgerichte benadering van de thema's in sommige groepen verhogen en schoolafspraken maken ten aanzien van de extramurale activiteiten.
- De nieuwe leerplandoelen van techniek, waarbij het probleemoplossend denken expliciet wordt nagestreefd, meer intentioneel in praktijk brengen.
- De ontwikkeling van de kinderen meer systematisch opvolgen.
- Het taalgebruik van leraren optimaliseren door het vermijden van dialectisch klinken, van een gesloten vraagstelling, van het benoemen van leerlingen met een troetelnaam en/of van het gebruik van het persoonlijke voornaamwoord door de zelfaanspreking.
- De uitgewerkte thema's systematisch evalueren om de kwaliteit van de klaspraktijk te verhogen.
- De inrichting van sommige klaslokalen optimaliseren en een aparte luisterhoek installeren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De zorgleraren meer zorgverbredend inzetten op leerlingniveau.
- De zorginterventies meer doelgericht en systematisch organiseren en meer preventief oriënteren, en het effect van die acties intentioneel nagaan.
- Het aantal onderwijskundige prioriteiten beperken en doelgericht uitwerken.
- Meer systematisch reflecteren op het onderwijskundige handelen om de onderwijskwaliteit te verhogen.
- Het hele nascholingsplan met het team evalueren.

Wat betreft het algemeen beleid

- De recentelijk ontwikkelde schoolvisie concreet vertalen naar de praktijk.
- Het onderwijskundige handelen van ervaren leraren beter opvolgen.
- De vernieuwingsinhouden gericht opvolgen op de klasvloer.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het talige aanbod meer richten op functionele taalbeheersing via expliciete woordverwerving.
- Gradatie in het talige aanbod over de leeftijdsgroepen realiseren en spelwerkhoeven meer talig verkrijgen.
- De begeleiding van anderstalige en taalzwakkere leerlingen intensifiëren en meer doelgericht en systematisch aanpakken.

Wat betreft de regelgeving

- Het recht op 28 lestijden respecteren.
(Decreet Basisonderwijs art.48 §1: De leerlingen krijgen achtentwintig lestijden onderwijs- en opvoedingsactiviteiten per week.)

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde '**bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne**'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'
 - * voor het **kleuteronderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor Nederlands.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **25-04-2017** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Patrick DURIEUX de inspecteur-verslaggever	Cristel KEUSTERMANS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	